

Ülésezett a SZOT

A szakszervezetek segítsék jobban a gazdasági feladatok végrehajtását

Pénteken az ÉDOSZ-székház tanácstermében ülést tartott a Szakszervezetek Országos Tanácsa. A tanácskozás megkezdése előtt egyperces néma felállással adóztak az elhunyt Somoskői Gábor SZOT-titkár és dr. Kádár Miklós egyetemi tanár, SZOT-tag emlékének.

A tanácsülés Nemeslaki Tivadar SZOT-titkár beszámolója alapján az 1972. évi népgazdasági tervről és az ezzel kapcsolatos szakszervezeti tennivalókról tárgyaltak.

A beszámoló a népgazdaság fejlődésének ideit tapasztalatait összegezve hangsúlyozta, hogy a népgazdaság egyensúlyi helyzetének szilárdításához, a munka hatékonyságának fokozásához

tovább kell javítani az üzemszervezést, s teret kell adni a szocialista munkaverseny erőteljes kibontakozásához.

Ma még a dolgozók jó részének keresetét csökkentik, másutt pedig mértéktelen túlóráztatást követel meg a szerveztlenség. A beszámoló felhívta a szakszervezeti bizottságokat, hogy a munka- és üzemszervezés javítására kezdeményezzenek több évre szóló széles körű mozgalmat. Bejelentette, hogy a SZOT elnöksége a közeljövőben ismét felülvizsgálja az üzemi és munkaszervezést érintő szakszervezeti tevékenységet, s a további munkához megfelelő irányelveket dolgoz ki.

A SZOT titkára ezután rámutatott, hogy jelentős változásra van szükség a munkaverseny hatékonyságának növelésében, a munkaversenyben élen járó megfelelő erkölcsi és anyagi elismerésben. Olyan módszereket kell bevezetni, hogy a vállalati kollektívák tagjai személyileg is érdekeltté legyenek vállalatuk tartós eredményeiben, a kiegyensúlyozott ütemű fejlődés előmozdításában.

A szakszervezetek változatlanul nagy figyelemmel kísérik az életszínvonal alakulását — mondotta —, az életszínvonal, a fogyasztás növekedése azonban nem haladhatja túl a termelés, a nemzeti jövedelem emelkedését. A szakszervezetek ezért is irányították figyelmüket az 1972. évi terv tárgyalásainál a termelésre, a

munka termelékenységére, a hatékonyságra, vagyis **a jólét emelkedésének gazdasági alapjaira.**

Ugyanilyen határozottsággal igénylik a szakszervezetek azt is, hogy a termelés emelkedésével együtt — a népgazdasági tervnek megfelelően — növekedjen a dolgozók, a munkások életszínvonala.

Béripolitikai kérdésekről szólva hangsúlyozta, hogy magasabb bért csak jobb munkáért fizessenek. Szükséges a jelenlegi kereseti arányok javítása is. Utalt azokra az állami határozatokra, amelyek kötelezik a munkaadókat, hogy az év végéig az illetékes állami szervek bevonásával dolgozzanak ki a bér- és kereseti arányok hosszú távú fejlesztésének koncepcióit. A vállalatoknak nyújtott bérprefereenciákat megfelelő elvi alapokon a szakszervezetek a jövő évre is indokoltan tartják, azonban csak valóban indokolt esetekben tartathatnak igényt a vállalatok ilyen támogatásra.

Az üzemi demokrácia kibontakozásáról szólva a

szakszervezetek nagy felelősségét hangsúlyozta.

Azután az előadó megjegyezte, hogy közéletünk szótárából az utóbbi időben eltűntek olyan fontos fogalmak, mint például az önköltség-csökkentés, az anyagtakarékosság, a munkaidő-kihasználás, amelyeknek pedig igen fontos és előrehaladásunk számára döntő jelentőségű a közgazdasági tartalmuk.

A beszámolót vita követte. A felszólalók többsége hangsúlyozta, hogy a szakszervezeteknek

fokozottan kell segíteniük a népgazdaság egyensúlyi helyzetének szilárdítását, a magasabb szintű szerveztlenséget, a munka hatékonyságának javítását, s ezekre alapozva az életszínvonal, a munkakörülmények fejlesztését. Ebben az értelemben hozta meg határozatát a Szakszervezetek Országos Tanácsa a népgazdaság 1972. évi tervével kapcsolatos szakszervezeti feladatokról.

Gál László titkár szóbeli kiegészítése alapján elfogadták a SZOT és a SZOT elnökség 1972. első félévi munkatervét.

Vegyszerek a mezőgazdaságban

Az idén Csongrád megyében jelentős eredményeket érttek el a növényvédelmi technológiák alkalmazásával. Segítette ezt, hogy két év alatt 120 irányítói szakember került növényvédelmi munkakörbe. A mezőgazdasági nagyüzemek nagyobb része rendelkezik szakemberekkel. Néhány gazdaság pedig másodállásban alkalmazza őket. Sajnos hiányosságok vannak a szegedi járásban. Pedig talán itt lenne a legnagyobb szükség növényvédelmi szakemberekre, hiszen a táj, a természeti hagyományok egyaránt megkövetelik a magas és intenzív növényvédőszer-felhasználást, „növényvédő kultúrát”.

A szakmunkások száma is szépen javult az elmúlt években. Csongrád megyében 680 szövetkezeti gazda vizsgázott le növényvédelmi ismeretekből. Mindez azt eredményezte, hogy fokozatosan, javult a vegyszerfelhasználás. 1968-ban 35 millió, 1969-ben 38 millió, tavaly 50, s az idén 66 millió forint értékű vegyszert használtak fel a mezőgazdasági nagyüzemekben.

Örvendetes, hogy a vegyszerekből nagyobb lett a választék és javult a hatékonyság. Megkezdődött a hazai növényvédőszer-gyártás is. A vegyszeres gyomirtás területe is jelentősen megnőtt.

igazságot a hatóságok, annak akinek valóban igaz van. A vélt igazság nem részesülhet védelemben, és a salamon-i ítéletek hozatala járhatatlan út. A törvény egyébként minden egyes állampolgárra, vagy minden úgyre külön-külön nem rendelkezhet, és a jogalkotó — ha törekszik is arra, hogy a rendezendő életviszonyokat a maguk sokrétűségében fogja át — csak a tipikus jelenségeket képes szem előtt tartani. A jogszabályok alkalmazására vár az a nagy feladat, hogy az eléjük kerülő ügyeket a törvény betűjének, de egyben szellemének is megfelelően, törvényesen és egyben igazságosan döntsék el.

Sokan szöveget teszik mostanában, hogy törvényekben, de a jogrendszerünk egészében is vannak hézagok. Igazuk van, léteznek ilyen gondjaink. Ezek a nehézségek főleg abból adódnak, ha egy-egy jogszabály megalkotásánál a társadalmi követelményeket nem ismerjük fel a maguk teljességében, vagy egyes jelenségeket félreismertünk. Ilyenkor az élet „elmege” a jogszabály mellett, annak rendelkezésétől eltérő irányba tör magának utat, és nyilvánvaló elmentmondás következik be. De vannak olyan esetek is, amikor a „hézagok” úgy jelentkeznek, hogy az adott társadalmi viszonyok nincsenek jogilag szabályozva. Ilyen hézagpótló jogszabályt mondhatunk például a kormányának a telektulajdon mértékét megállapító új rendelkezését. A közvélemény jogosan tette szövé, hogy e területen rendet kell teremteni. E jogos igényt kielégítettük, és újítást álltunk a burjánzó telekspekulációnak. Ugyanilyen törekvések hatják át a közelmúltban módosított Büntető

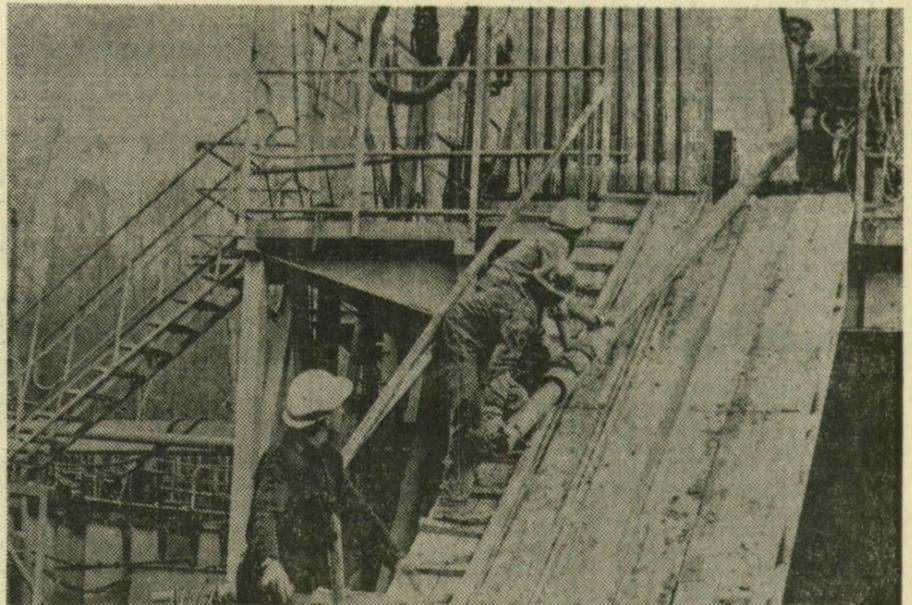
Törvénykönyvet. A becsületes állampolgárok joggal várják el és követelhetik az államtól, hogy szigorúan fekezze meg a huligánokat, garázdálkat, a társadalmi együttélés szabályait semmibe vevő embereket. Ugyanezt várja el tőlünk az árdraágitók, spekulánsok, vesztegetők, a „kenők”, üzérkedők elleni határozott fellépésben, vagy a visszaeső bűnözőkkel kapcsolatos szigorításban is.

Sok szó esik nálunk törvényeink szelleméről olyan értelemben is, hogy mikor kell azoknak szigorúaknak, és mikor humanusoknak lenni. Nem könnyű feladat az, hogy a kettős követelménynek jól megfeleljen a jogalkotás és a jogalkalmazás. Nyilvánvaló, hogy minden időre egyformán alkalmazható recept vagy előírás nem lehetséges. Jó példa a szigorítás és a humanum együttes alkalmazására a módosított Büntető Törvénykönyv. A már említett szigorítás mellett még ebben az értelemben szólhatunk arról az érdekről is, hogy a bíróságok által elítéltek valóban töltseék le a kiírt büntetést, és annak egy részét csak akkor lehessen feltételelesen elengedni, ha az elítélt valóban részleggel arra kiemelkedő jó munkájával és példás magatartásával Humanizmust egyébként ne várjon az államtól az, aki szándékosan, tudatosan tör a társadalmi rendre a köztulajdonra, vagy embertársai életére, vagyonára. A társadalom érdeke azt parancsolja, hogy az ilyen emberek bünhődjenek, és a szigorú büntetés vegye el kedvüket hasonló bűncselekmények újabb elkövetésétől, de tartson viszába másokat is azokról. Ugyanakkor legyünk megbocsátók, és előlegez-

zünk bizalmat azoknak, akik tettükért megbűnhődtek, és valóban vissza akarnak térni a becsületes állampolgárok közösségébe. Ezt a humanus felfogást tükrözik azok az új rendelkezések, amelyek mérsékelik — meghatározott bűncselekményeket elkövetett emberek esetében — a büntetett előlethez fűződő hátrányok alóli mentesítéséig eddig túlságosan hosszú idejét és merevségeit. Természetes, hogy aki viszont visszaél az előlegezett bizalommal, és újabb bűncselekményt követ el, azt szigorúan felelősségre kell vonnunk.

A mi társadalmunk ma a szocializmus teljes felépítésén munkálkodik. Minél nagyobb sikereket érünk el e történelmi munkában, nem automatikusan ugyan, hanem társadalmi erőfeszítéseink nyomán, annál inkább megszűnnek, illetve csökkennek azok az okok, amelyek bűncselekmények elkövetését, vagy egyéb jogsértést idéznek elő. Mindinkább erősödik az állampolgárok meggyőződése a jog helyes felfogásáról, és a törvények előírásainak önkéntes követése mind általánosabbá válik. A törvénytszettel, a jog önkéntes megtartása, a jó jogszabályok és a jogalkalmazók színvonalas munkája mellett feltételezi azt is, hogy állampolgáraink ismerjék és értseék a törvényeket, azok rendeltetését, legyenek tisztában jogaikkal, kötelezettségeikkel, mert enélkül nehezen tudnak élni azokkal.

A törvények megfelelő ismerete és ismertetése fontos része a szocialista közgondolkodás fejlesztésének, erősítésének, de egyik lényeges feltétele a szocialista demokratizmus további kibontakoztatásának is.

Olajbányásznak lenni

Legelőbb Moldova György Tisztelet Komlóinak című könyvéből idézek néhány sort: „A magyar szénbányászati még az önköltség csökkentésével sem őrizheti meg pozícióját az úgynevezett energiahordozók között, legalábbis ezt a következtetést kell levonnunk a távlati tervekből. Fénykorában 1950—52-ben a szén 75 százalékban fedezte az ország energia-igényeit, de az a szám 1970-ben 48 százalékra esett vissza. 1980-ban pedig még 30 százalékot sem ér el. Ezt a folyamatot sajnos természetesen kell tartanunk. Ha egy bizonyos mennyiségű szén előállítás költsége száz forintnak vesszük, ugyanennyi fűtőértékű kőolaj 48, a földgáz pedig 22 forintba kerül.”

Hogy miért kezdtem ezt az írást a szénbányászattal? — mert az olajbányászok érdekében szeretnék szólni.

ÖSSZEHA-SONLÍTÁSOK
Varga Ignác segéd-munkás: — A szegedi termelőüzemhez három éve jöttem, azelőtt paraszti munkás voltam, most kint dolgozom egy tankállomásnál. Hogy nehez-e? Igen. Még a szántás-hoz vagy a fejeshez képest is, hiszen az ember nem tudhatja egész pontosan, mi lesz vele a következő órában. Én bevallom, az egy-két szegedi eset után már félek. Gon-

dolkoztam is rajta, hogy itt hagyom az olajat, hisz az a 2300—2400 forint másutt is meg lenne.

A brigádvezető: — Borsodból jöttem, bányász voltam ezelőtt, nézze a tenyeremet, ezt a lyukat még csille szaktította. Régi dolog, azóta új sérülést is szereztem a 168-as kút kitérésénél. Az embernek valahol dolgozni kell, pláne ha három gyereke van. S az egyik munka úgy adja a másikat az ember, mint a nehéz eszten-dők. Az igazság az, hogy én már mást el se tudnék képzelni. Azelőtt segédvájár koromban megkerestem 2800—3000 forintot, most csak jobb esetben jutok ennyi pénzhez. Igaz, van gázkezdve-mény — de a bányában is volt sokféle pótlék. Talán többet kellene kapnunk az olaj meg a gáz hasznából. Lehet, hogy mindig azt érzi az ember súlyosabbnak, ami éppen a vállalt nyomja, én úgy látom, ez a munka sem könnyebb, mint odalent a táróban. Másként nehéz: a sártól súlyos csizmában remegőre fárad a lábam, az új pufajkát is úgy átfújja a szél estére. Elmenjek valamelyik környékből téveszhez? Van még vissza tizenkét évem, azt talán békességben, könnyebben leélhetném. A nevemet meg azért ne írja ki, mert akkor valamelyik kistőnök kijön, és jól leszúr, hogy járatom a számát.

T. Nagy Illés: — Csak ne kellene annyit zötyögni hiába. A váltókocsi két óráig visz a tankállomáshoz — jó időben. Ha sár, köd, vagy hó van — eltart az út háromig, három és félig. Ugyanennyi vissza. Azelőtt kombájnos voltam. Talán azért, mert jó brigádban vagyok, megszerettem itt. A keresetről tetszett kérdezni? Mi minden ellenkező híreszteléssel szemben sem keresünk jobban a hasonló munkásoknál. Az építőiparban, a térszél jobb a pénz. De hol vannak azok a mi hasznosságunktól?

TÖBBET — KEVESEBBERT?

Ismét tény-kérdés: a szénbányászokban többé-kevésbé ugyanannyit keresnek az emberek, mint az olajbányászokban, annak ellenére, hogy a szénhidrogén-termelés erősebb és egyre fontosabb. Evekig furcsa ellentmondás szenvedő alanyai voltak az olajbányászok, s kicsit még ma is azok. A közgazdasági szabályozók, az adózási rendszer, stb. hatására nem részesedtek úgy, mint a szénbányászok. A Gazdasági Bizottság pontosan ezen a helyzeten akar változtatni. Zakó Vilmos, a Nagyalföldi Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalat gazdasági igazgatóhelyettese és László László üzemgazdasági fősztályvezető erről a követ-

kezöket mondta:

Változott az adózási rendszerünk. Költségkeretűt-eket úgy módosították, hogy az 1971. évi gazdasági terv során nagyobb személyi jövedelmet biztosíthatunk. Több más intézkedés mellett például érdemes megemlíteni, hogy a GB határozata alapján a termelési adócsökkentésből az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt egyes vállalatai részére árkiegészítést biztosít, illetve alacsonyabb, tehát kedvezőbb adókulcsot állapítanak meg. Az idén ennek alapján már 5,8 berfelesztést hajtottunk végre. De hangsúlyozandó, hogy ez csak az idei évre vonatkozik. Eszköz-einket állandóan gyarapítanunk kell, mind nagyobb értéket fektetünk az olajmezőkbe. Szegedre az ismert 6,5 milliárdot. S ez a tény, sajnos, a nyereség ellen dolgozik: hiába nő a termelés földgázból és olajból; ez nem tud lépést tartani az áruész-köz-növekedés okozta plusz költségekkel. Csak egyetlen példát: ahhoz, hogy 1975-ben legalább 3 százalékos berfelesztést tudjunk elérni — a jelenlegi érdekeltségi rendszert figyelembe véve —, a terveinkhez és lehetőségeinkhez képest legalább másfél millió tonnával több olajat kellene termelni. Ez eleve lehetetlen! Ismét érdemes elmondani, hogy a Gazdasági Bizottság döntése jó lehetőséget teremt az olajiparnak, ezen belül vállalatunknak. Am az az érdekeltségi rendszer, amely valóban alkalmazkodik a realitásokhoz, amely képes megmozgatni az embereket — az Országos Kőolaj- és Gázipari Trösztnek, valamint nekünk kell kidolgozni. Vállalati szakszervezeti tanácsunk nemrég úgy döntött, hogy a jelenlegi ösztönzési, érdekeltségi rendszerünket csak 1971. évre tekinti érvényesnek. Javaslotta viszont, hogy az OKGT meg az NKVV dolgozza ki azt a módszert, amely az olajbányászoknak jó munka esetén megfelelő nyereséget biztosít.

AZ EMBEREK EN MŰLIK

Negyvenöt után szinte minden azon mulott, hogy lesz-e szén a gyárak, a mozdonyok megindításához. Az olajbányászaton — ha nem is ilyen mértékben — fellendülésünk, életünk kulturálódása, gazdaságunk sorsa múlik. Még akkor is, ha kőolajszükségleteink nagyobb részét külföldről szerezük be. S az olajbányászatiunk sorsa az embereken, az olajbányászok boldogulásától függ. Nyereség, érdekeltségi rendszer? A látszat ellenére nemcsak közgazdászok hozzájárja. Nagyon szorosan hozzátartozik a magánügyeinkhez. Mint az, hogy olajbányásznak lenni — kifizetődő legyen.

Matkó István